

Landskabskarakterbeskrivelse

Landskabsvurdering

Anbefalinger til planlægningen

SKALLERUP-SOLBJERG

MORS
HJERTET I NORDVEST

Beliggenhed og afgrænsning

Skallerup-Solbjergområdet ligger ud til den vestlige kyst på Mors. Landskabskarakterområdet dækker næsset Vestermark, Rovvig, Skallerup samt områderne omkring Solbjerg. Området afgrænses mod nord af det stærkt kuperede randmorænelandskab på Nordmors, mod øst af Solbjerg ådal og mod syd af dels Jølby nor, dels Dragstrup vig. Mod vest afgrænses området af en bugtet kystlinje og Vilsund.

Fig. 1 Karakterområdet Skallerup-Solbjerg. Den stiplede linje angiver kystforlandsgrænsen.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren i Skallerup-Solbjerg er især betinget af områdets bølgede til jævne terræn, intensivt dyrkede marker opdelt af jorddiger og hegn, spredtliggende gårde og husmandssteder, samt de 5 landsbyer Solbjerg og Sdr. Solbjerg, Torup og Skallerup samt V. Jølby.

Landsbyerne har randbeliggenhed enten på overgangen fra morænen til ådale. Der er en relativt høj tæthed af gårde og husmandssteder spredt i hele området, for størstedelen uden noget markant mønster. Landsbyer og gårde er helt eller delvist omgivet af skærmende beplantning, og har et overvejende grønt udtryk.

Landskabet fremstår enkelt og åbent til transparent afgrænset, præget af lange kig på tværs af området og til tilstødende områder og modstående kyster. Landskabet rummer lokalt særlige visuelle oplevelsesmuligheder, primært knyttet til kystforlandet og de afvigende delområder, som ligger herindenfor. Den ene af områdets 2 kirker, Solbjerg kirke, har en markant beliggenhed og ses på stor afstand.

Kystforlandet er svagt bakket og jævnt faldende mod kysten i bunden af Rovvig, mens lave, stejle kystskrænter tilbagetrukket fra den nutidige kystlinje præger den resterende del af kyststrækningen. Kystskrænterne adskiller strandengene og kysten fra dyrkningslandskabet på morænefladen. Kyststrækningen er primært åben, dog stedvist skov- eller kratbevokset. Kystlinjen tegner et bugtet forløb omkring Rovvig, som dannes af de fremskudte halvøer Skallerup næs og Vestermarken. Det bugtede forløb giver mulighed for kig på langs af kysten. Modstående kyster ligger nært med stor betydning for den rumlige og visuelle oplevelse af landskabet.

De delvist afgræssede, delvist bevoksede strandengsarealer langs kysten fremstår som kontrasterende i forhold til hovedkarakteren i området. I bunden af Rovvig afgrænses strandengsarealet af en række fiskerhytter, der sammen med en række husmandssteder langs landevejen danner et småskalalandskab, som adskiller sig fra hovedkarakterområdets middelstore skala. På de fremskudte halvøer danner veje, diger og hegn et klart og relativt finmasket mønster, hvorved også disse områder adskiller sig fra hovedkarakterområdet.

Størstedelen af området fremstår middel roligt og let forstyrret. Det rummer landskabelige oplevelser, som især knytter sig til kystforlandet og de afvigende delområder.

Landskabskarakterens oprindelse

Den dominerende landskabskarakter i Skallerup-Solbjerg har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen. De mønstre i landskabet, der herved blev skabt i form af jorddiger og spredtliggende gårde, er overvejende velbevaret.

Naturgrundlag

Geomorfologi og terræn

Skallerup-Solbjerg består af en bølget moræneflade, som skyder sig ud i 2 små halvøer, Vestermarken og Skallerup næs, hvorved der opstår en lille vig, Rovvig. Skallerup næs adskilles fra morænefladen af den nord-sydgående Skallerup ådal. Den centrale del af morænefladen orienterer sig med jævnt terrænfald imod Rovvig, mens terrænet på halvøerne falder fra en central akse til kysten.

Hydrologiske forhold

Omtrent halvdelen af karakterområdet afvandes via Skallerup bæk, som løber ud i Rovvig.

Kystrelationer

Kysten domineres af strandenge af varierende bredde på marint forland og tilbagetrukne lave fossile kystskrænter. Omkring Rovvig stiger terrænet jævnt ind mod baglandet. Strandbredden er overvejende smal og stenet.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Den dominerende arealanvendelse i området er intensivt dyrkede marker, mens dele af strandengene langs områdets kystlinje benyttes til græsning

Bevoksningsstruktur

Området er som helhed sparsomt bevokset, og overvejende præget af diger med spredt bevoksning samt skærmende beplantning omkring især husmandssteder og mindre gårde. Større gårde ligger delvis fri af beplantning. Især i den nordlige og centrale del af området er der meget åbent, mens den rumlige afgrænsning, skabt af levende hegn, er tættere på Vestermarken, syd for Torup og vest for Solbjerg.

Omkring Rovvig samt i forbindelse med tidligere lavbundsområder er der stedvist mindre skovbevoksninger bestående af blandet løv og nål. Halvkultur- og naturarealer findes ved strandengene og Skallerup ådal.

Bebyggelsesmønster (herunder beskrivelse af landsbyer)

Bebyggelse i området består af landsbyerne/bebyggelserne Solbjerg, Sdr. Solbjerg, Torup, Skallerup og Vester Jølby. Foruden landsbyerne består bebyggelsen i området af spredtliggende, mindre til mellemstore gårde i en tæt struktur, samt husmandsbrug, der fungerer som beboelse/fritidshuse, og som primært ligger langs landevejene ud mod kysten. Overordnet set er bebyggelsen i området af middel til god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Enkelte bygninger er meget forfaldne.

På nær V. Jølby ved Jølby Nor ligger landsbyerne parvist, med Torup og Skallerup på hver sin side af Skallerup ådal, mens Solbjerg og Sdr. Solbjerg ligger på morænebakken vest for Solbjerg ådal. Solbjerg er den største af landsbyerne, en slynget vejby, der er opstået langs landevejen til Sundby. Bebyggelsen består overvejende af rødstenshuse fra århundredeskiftet og frem til 1950'erne, og fremstår i middel velholdt tilstand, med enkelte faldefærdige undtagelser. Landsbyen rummer en højtliggende kirke, en skole, teltplads og et traktorværksted/-museum. Byfronten langs A26 er relativt åben, ellers overvejende grøn.

Sdr. Solbjerg er en yngre bebyggelse opstået efter århundredeskiftet omkring et vejkrøds umiddelbart syd for Solbjerg. Bebyggelsen er overvejende fra 1920-40'erne og består af små huse, som vedligeholdelsesmæssigt er af middel standard, dog med flere dårligt vedligeholdte. Byranden er delvis grøn.

Skallerup er en mindre bebyggelse, som er opstået, hvor flere landeveje mødes og samles i en vej, der fører over Skallerup bæk. Bebyggelsen rummer en lille kullet kirke og en friskole, tidligere har der været en smedie.

Torup er ligeledes opstået omkring et vejkrøds, og bebyggelsen er overvejende fra 1940'erne, dog med enkelte både ældre (fra før århundredeskiftet) og yngre huse. Den oprindelige smedie er stadig aktiv, derudover findes en moderne mølle.

V. Jølby er en slynget vejby, og det bedste eksempel på en stjerneudskiftningsby på Mors.

Hovedparten af bebyggelsen stammer fra 1930-1960'erne, og består overvejende af enfamilies rødstenshuse som afspejler tidernes byggeskik, samt enkelte bondegårde. Både Skallerup, Torup og V. Jølby har overvejende grønne byfronter.

Langs Rovvig ligger et lille sommerhusområde bag skærmende beplantning.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

V. Jølby og Vestermarken er det bedste eksempel på Mors på hhv. stjerne- og blokudskiftnings.

Selve Vestermarken er karakteriseret af lange lige veje, hegn og diger vinkelret på vejene, og gårde beliggende spredt i området. Vestermarken er udpeget som værdifuldt kulturmiljø. Området langs vejen fra Skallerup til Skallerup Hage bærer samme mønster, dog mindre markant.

Vejen langs Rovvig til Torup er karakteriseret af små husmandssteder og fiskerhuse langs vejen.

Der findes 2 kirker i området, Solbjerg og Skallerup kirker. Skallerup kirke er en beskeden bygning uden tårn, mens Solbjerg kirke med tårn og højere beliggenhed er mere markant.

Den eneste gravhøj i området, Torshøj på Skallerup næs, fremstår ikke markant effekt i området.

Enkeltelementer og tekniske anlæg

En højspændingsledning på sydsiden af Vestermark er meget synlig i landskabet, mens der er en relativt stor tæthed af mindre ledninger samt en enkelt højspændingsledning i den nordlige del af området.

Der er 2 vindmøller i den sydlige del af området, og kun ganske få møller i naboområderne.

Møllerne er placeret enkeltvist eller parvist.

Hovedvej A26, der via Vildsundbroen forbinder øen med Nordjylland, ligger i udkanten af området langs den østlige grænse.

Torup mølle er med sine høje siloer en ganske synlig virksomhed i området.

Rumlige visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer

Den spredte hegnsstruktur skaber et transparent afgrænset landskab med lange kig over et landbrugslandskab af middelstor skala med lange bløde bakker. De forholdsvis få landskabselementer i form af mange spredtbeliggende gårde og middelstore marker skaber et enkelt landskab, overvejende uden markante mønstre. Vestermarken og Skallerup næs skiller sig ud, ved at hegn og diger vinkelret på retlinede veje tegner et klart mønster.

Fra den nordlige del af området er der god udsigt til det kuperede terræn på Nordmors, og forskellen i de 2 områders karakter træder tydeligt frem.

Der er udsigt til Limfjorden fra en stor del af området, primært fra kystforlandet.

Kirker

Der findes 2 kirker i området, Solbjerg og Skallerup kirke. Solbjerg kirke er placeret højt og er desuden hvidkalket, hvilket gør den meget synlig i nærområdet, og som sådan fungerer som orienteringspunkt. Skallerup kirke ligger i udkanten af området i nærhed af kysten, og er med en lavere beliggenhed samt mindre iøjnefaldende facader mindre synlig. En fredning af omgivelserne bevarer indkigsmulighederne.

Markante delområder og enkeltelementer

En større sammenhængende del af karakterområdet, bestående af Vestermarken, kystlinjen op til Skallerup-Torup, samt Skallerup ådal og næsset syd for Skallerup, adskiller sig fra hovedkarakterområdet i kraft af kystnærhed, bebyggelses- og vejstruktur samt naturgrundlag.

Vestermarken og Skallerup næs

Vestermarken er en lille halvø, som skyder sig ud med Dragstrup vig på den sydlige side og Rovvig på den nordlige. Området tegnes af en blokudskiftning, og er karakteriseret ved en lang lige vej, som går igennem området ud til kysten, med et tæt net af hegn og diger placeret vinkelret på vejen. På Skallerup næs, som på samme måde skyder sig ud mellem Vildsund og Skallerup ådal, genfindes det samme mønster, om end mindre markant. Landskabeligt adskiller de 2 områder sig fra hovedkarakterområdet i kraft af det tydelige mønster, som veje, diger og hegn skaber.

Vester Jølby

Den tydeligste stjerneudskiftningsstruktur på Mors ses ved Vester Jølby, som ligger i "bunden" af Vestermarken. Bebyggelses-, dige- og hegnsstruktur er velbevaret og fortæller om udskiftningen, ligesom de fritliggende gårde, der dengang blev flyttet ud af landsbyen. Vejstrukturen kan endvidere genfindes på de historiske kort.

Husmandssteder langs vejen fra Vester Jølby til Torup

Langs vejen fra Vester Jølby til Torup og langs Skallerup ådal findes en koncentration af hus-

mandssteder og enkelte fiskerhuse, samt et lille sommerhusområde. Fiskerhusene ligger i bunden af Rovvig på en bræmme mellem landevejen og fjorden, mens husmandsstederne fortsætter langs vejen til Torup. I dag fungerer de som beboelse og fritidshuse, mens strandengsarealerne og engarealerne delvis benyttes til græsning.

Skallerup bækdal

Imellem Skallerup og Torup løber Skallerup bæk, som danner et egentligt engområde ud til kysten. Engområdet adskiller husmandsstederne syd for Torup fra bebyggelsen på Skallerup næs.

Strandenge - kystlinje

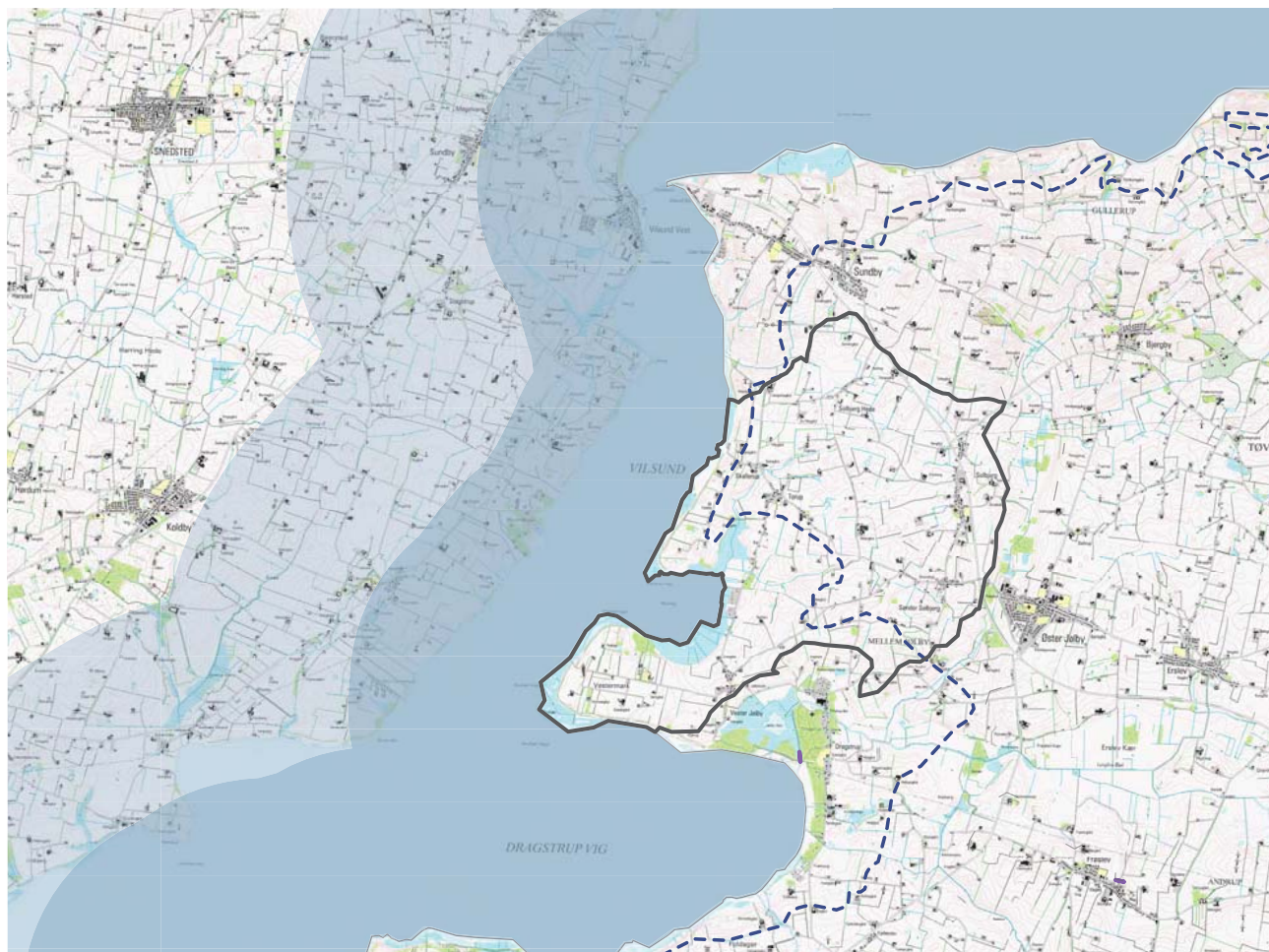
Kystlinjen omkring Vestermarken og Skallerup næs er præget af flade strandengsarealer ud til kysten og tilbagetrukne og stejle, men lave kystskrænter samt enkelte klinter og strandvolde bagved. Rovvigs flade strandengsarealer danner en mere glidende overgang til baglandet. Strandengsarealerne benyttes delvist til græsning.

Påvirkninger fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Området fremstår overordnet set relativt roligt med kun enkelte, stedvist forstyrrende elementer. De øst-vestgående højspændingsledninger, dels langs Vestermarkens sydlige kyst, dels i den nordlige del af området, samt flere mindre ledninger på kryds og tværs i området, virker visuelt forstyrrende i nærområderne. Landbrugsbedrifterne er overvejende af mellemstørrelse, men fremstår i tæthed og udformning forstyrrende i landskabet især i den nordlige og østlige del af området. Støj fra vindmøller skyldes primært en vindmøllegruppe i naboområdet nord for, som skæmmes udsigten til Solbjerg kirke fra syd samt udsigten over landskabet nord for området. Torup mølle ses på relativt stor afstand, og fungerer som orienteringspunkt, men har pga sin mørke overflade ikke en dominerende effekt på landskabet. Hovedvej A26 løber i udkanten af området langs den østlige grænse, og er lokalt et støjende element i landskabet.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Figur 2. Visuelle sammenhænge i kystlandskabet. Det mørkeblå område viser kyster, som ligger mindre end 2,5 km fra karakterområdet, mens det lysere blå område viser kyster, som ligger mindre end 5 km fra karakterområdet.

Kystforlandet

Kystlinjen er overvejende karakteriseret af flade, stedvist brede strandengsarealer, som enkelte steder er bevokset med skov. Ved Rovvig er kystforlandet jævnt stigende ind til baglandet, mens kysten omkring Vestermarken og Skallerup vig er præget af tilbagedrukne og stejle, men lave kystskrænter og enkelte klinter. Mens strandengene udnyttes til græsning, indgår den resterende del af kystforlandet, som dækker Vestermarken og ved Rovvig når op til 1,5 km ind i karakterområdet, i den intensive landbrugsdrift.

Ved Rovvig er der kort afstand til vigens modsatte kyst og til bunden af vigen, og man kan tyde detaljer som flagstænger, vinduer, forskelle i beplantningskarakter m.m.

Endvidere er der udsigt på langs af kysten til Vildsundbroen og henover landskabet til det kupe-rede landskab på Mors' nordlige kyst.

Karakteristika for modstående kyster

De modstående kyster befinder sig primært indenfor en afstand af 1,5 km, og kyststrækningerne danner tilsammen et lukket kystlandskabsrum. Med udsigt til Skyum bjerge fremstår den modstående kyst som et landskab med bølgede terræn, klinter, stedvis skovbevoksning og felter af dyrkede marker, hvor det er muligt at skelne spredtliggende gårde samt enkelte vindmøller. Mod sydvest er der udsigt til Visby Bredning og dennes kyst på ca. 10 km afstand, hvilket giver et lidt mere åbent landskab.

Landskabskarakterens nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren i Skallerup-Solbjerg er især betinget af landbrugsdrift på morænebakken samt græsning på strandengsarealerne, og fortsat drift er vigtig for opretholdelse af karakteren.

Udviklingstendenser

Udviklingstendensen i landbruget i retning af større og færre bedrifter med nedlæggelse af mellemstore bedrifter afspejles ikke tydeligt i dette karakterområde, idet der ikke er foregået store udvidelser i landbrugets bygningsmasse eller større synlig sammenlægning af markfelter via nedlæggelse af diger.

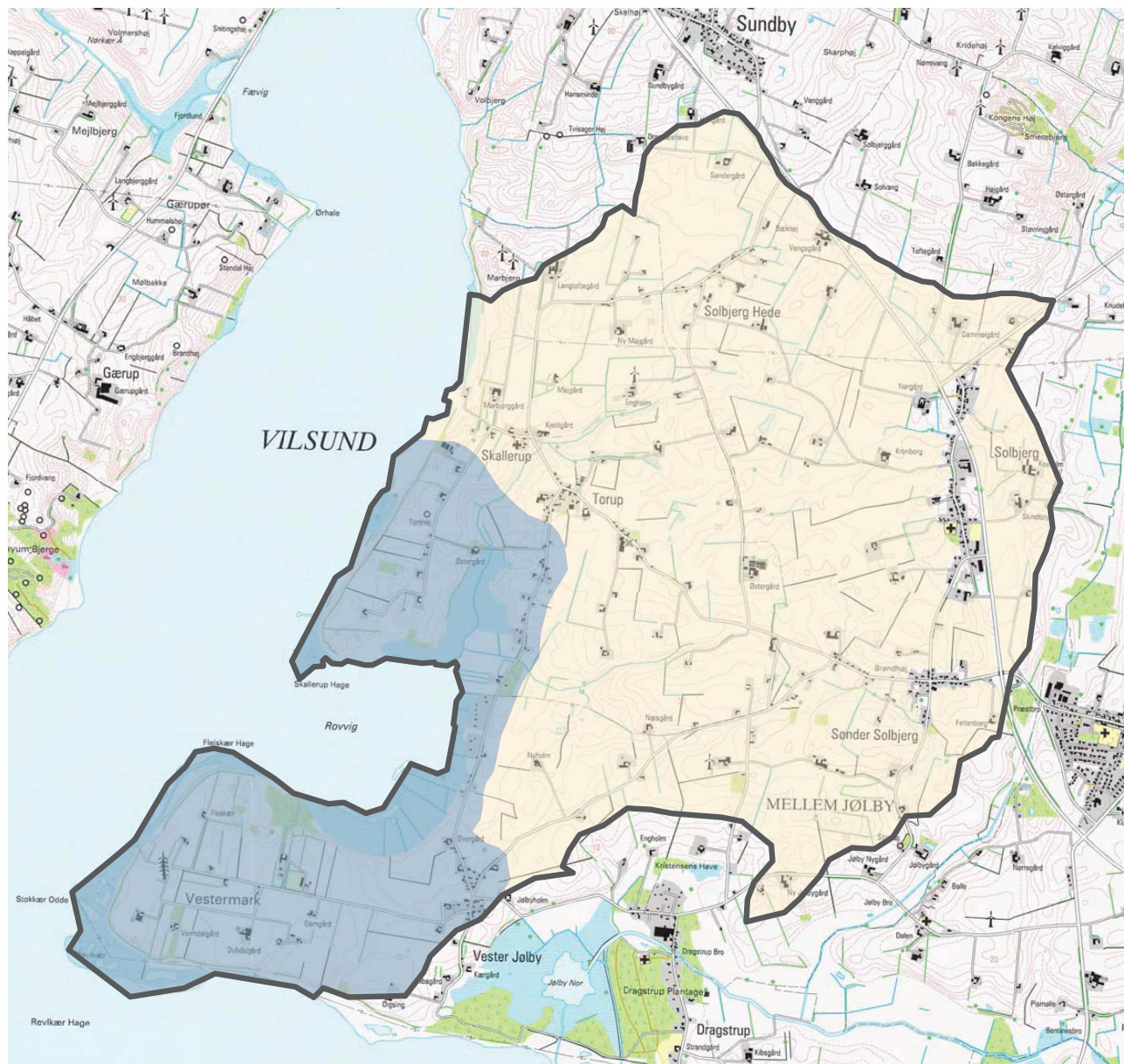
Planlagte ændringer

Området fremstår stabilt uden tegn på planlagte ændringer eller udviklingsprojekter.

Landskabskarakterens styrke

Figur 3 Karakterstyrke. Det lysegule er karakteristisk og det blå er kontrasterende.

Karakteristisk

Hovedkarakterområdet

Landskabskarakteren i form af intensivt dyrkede marker på morænefladerne i et storbakket transparent landskab, som opdeles i middelstore markfelter af spredte, sparsomt bevoksede diger, fremstår tydeligt i hovedparten af området, dækkende områderne omkring Solbjerg hede, Solbjerg, Sdr. Solbjerg samt øst, syd og nord for Torup.

Det karaktergivende mønster, dannet af de mange spredtliggende gårde, diger, et net af små landeveje i et bugtet forløb og landsbyernes beliggenhed på kanten af ådale, trukket tilbage fra morænefladen, afspejler landskabskarakterens oprindelige struktur. Dog har udviklingen skabt et mere åbent og enkelt landskab i forhold til hvad der afspejles af de historiske kort, hvor landskabet deles op i langt mindre markfelter af diger og levende hegn samt mindre gårde og husmandssteder. Landskabskarakteren vurderes derfor at være mindre intakt. Denne del af karakterområdet vurderes at fremstå karakteristisk.

Kontrasterende

Vestermarken og Skallerupnæs

På Vestermarken og i området syd for Skallerup finder man et stringent mønster af retlinede veje, hegn og diger, som opdeler landskabet i middelstore markfelter. Digernes og hegnenes retning vinkelret på vejene skaber en tydelig orientering mod kysten. Det stringente og tætte mønster adskiller området fra hovedkarakterområdet med dets bugtede vejforløb og fravær af et entydigt mønster.

Fjordkær

Fjordkær i bunden af Rovvig er i kraft af en udstykning til små fiskerhuse bag strandengen samt husmandssteder langs vejen mellem Vester Jølby og Torup karakteriseret af et småskalalandskab. Imellem fiskerhusene og husmandsstederne ligger et sommerhusområde, som er omgivet af tæt beplantning.

Områdets funktion og lille skala, som skabes af de små jordlodder, adskiller det fra hovedkarakterområdets landbrugslandskab med lange kig.

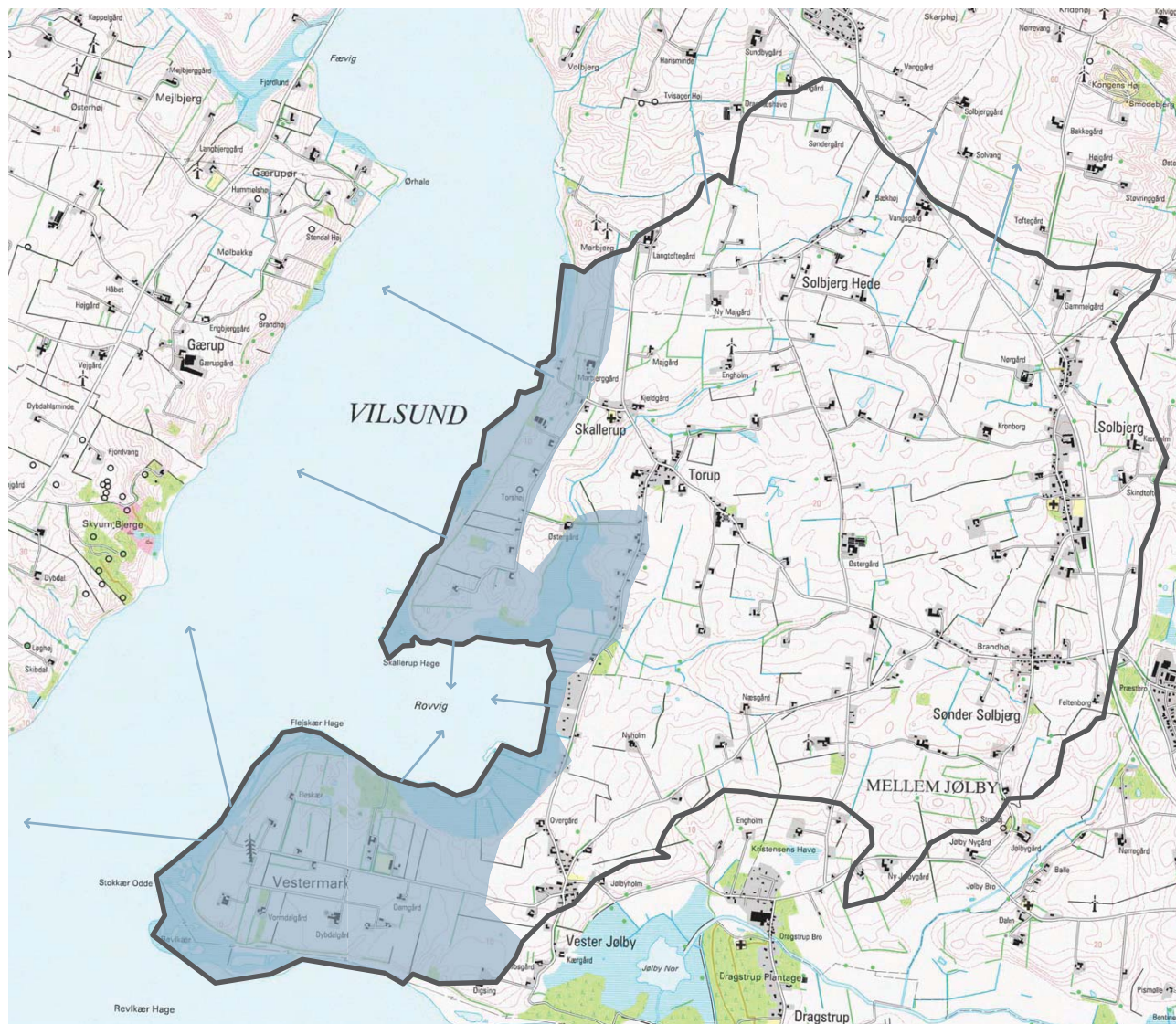
Kyststrækningen

Kyststrækningen præges af lave kystskrænter og flade og stedvist brede strandengsarealer med strandsøer og strandvolde. Strandengene samt engen omkring Skallerup å benyttes delvist til græsning. Rovvig og den korte afstand til de modstående kyster skaber et kystlandskab i lille skala. Arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold med kontakten til fjorden giver området en markant anderledes karakter end hovedkarakterområdet.

Områderne vurderes hver for sig at være kontrasterende i forhold til karakterområdet i kraft af skala, mønstre og arealanvendelse, og samles i ét kontrasterende delområde.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Figur 4 Særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Pilene angiver særlige udsigter til modstående kyster og naboområder.

Vestermarken og Skallerupnæs

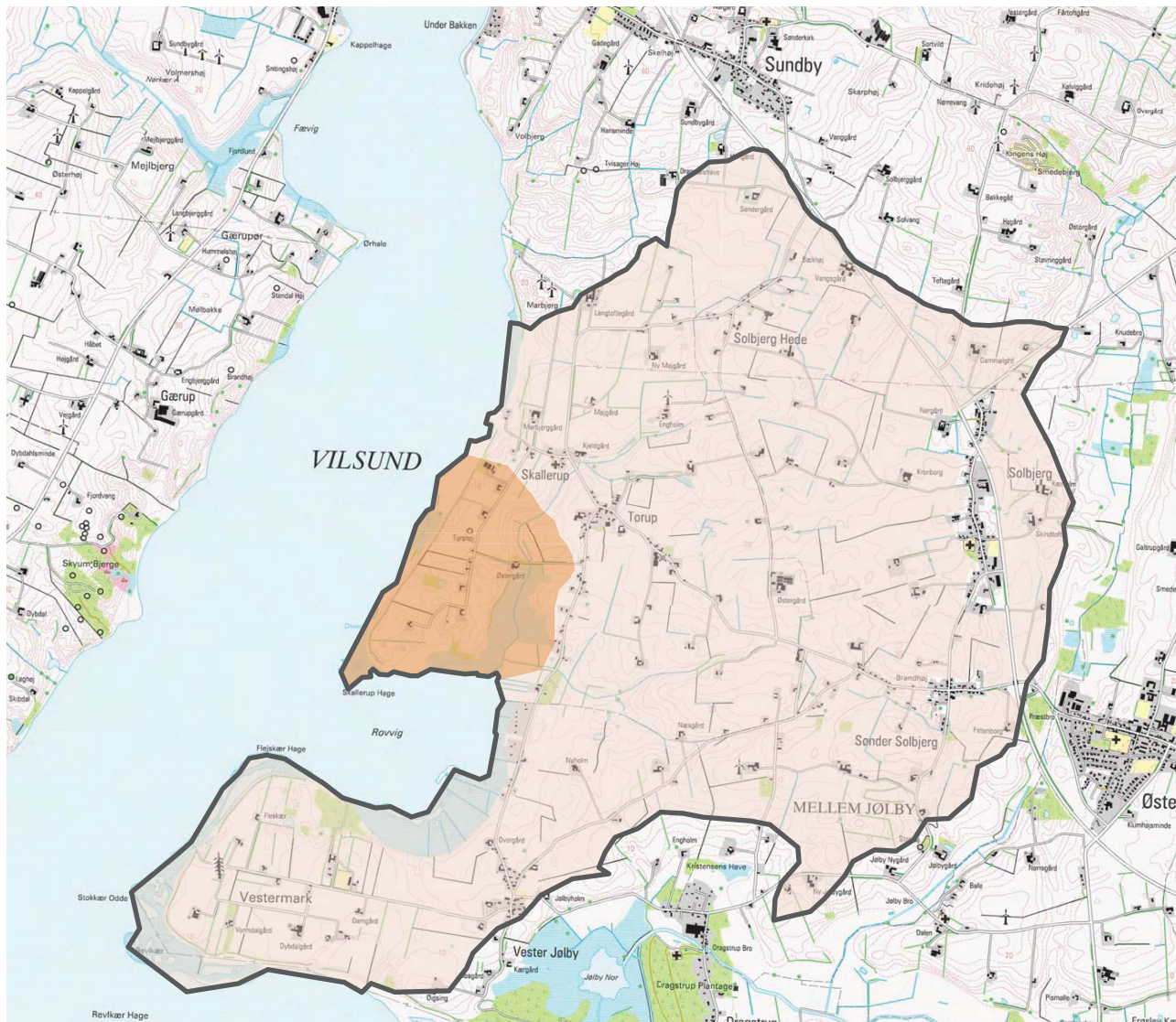
Vestermarken fortæller med sit tydelige retvinklede mønster af vej, diger og hegn historien om en blokudskiftning. Mønsteret genfindes på Skallerupnæs.

Kysten

Kyststrækningen rummer en række visuelle oplevelsesmuligheder, med korte kig til modstående kyster samt henover Rovvig og strandengene omkring, og lange kig på langs af kysten til Vildsundbroen og bakkerne på Nordmors mod nordøst og Vils Bredning mod sydvest. Der er udsigt til Skyum bjerge og stejle kystskrænter på den modstående kyst.

Tilstand

Figur 5 Tilstanden af de karaktergivende elementer og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Det mørke område er vurderet til middel tilstand, det lyse til at være i god tilstand.

God tilstand

Skallerup næs

Landskabet på Skallerup næs og Skallerup ådal er relativt upåvirket af vindmøller, højspændingsledninger og andre tekniske anlæg, og fremstår visuelt roligt og uforstyrret.

Den modstående kyst virker samlet rolig og uforstyrret af tekniske anlæg. De karaktergivende elementer fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Middel tilstand

Hovedkarakterområdet

Landbrugsbedrifterne især i den nordlige og østlige del af området har en tæthed og udformning, som får dem til at fremstå visuelt forstyrrende landskabet. Enkelte bedrifter og/eller tilhørende anlæg er pga. deres udformning og materialevalg særligt forstyrrende i landskabet. De karaktergivende elementer fremstår i god/middel vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området omkring Solbjerg Hede

Højspændingsledningen samt mindre ledningsføringer i den nordlige del af området, omkring Solbjerg Hede, virker visuelt forstyrrende i nærområderne. Endvidere er der visuel uro forårsaget af en vindmøllegruppe i naboområdet nord for, som skæmmer udsigten til Solbjerg kirke fra syd samt udsigten over landskabet nord for området.

Øst for Solbjerg

Hovedvej A26 løber i udkanten af området langs den østlige grænse, og er lokalt et støjende element i landskabet.

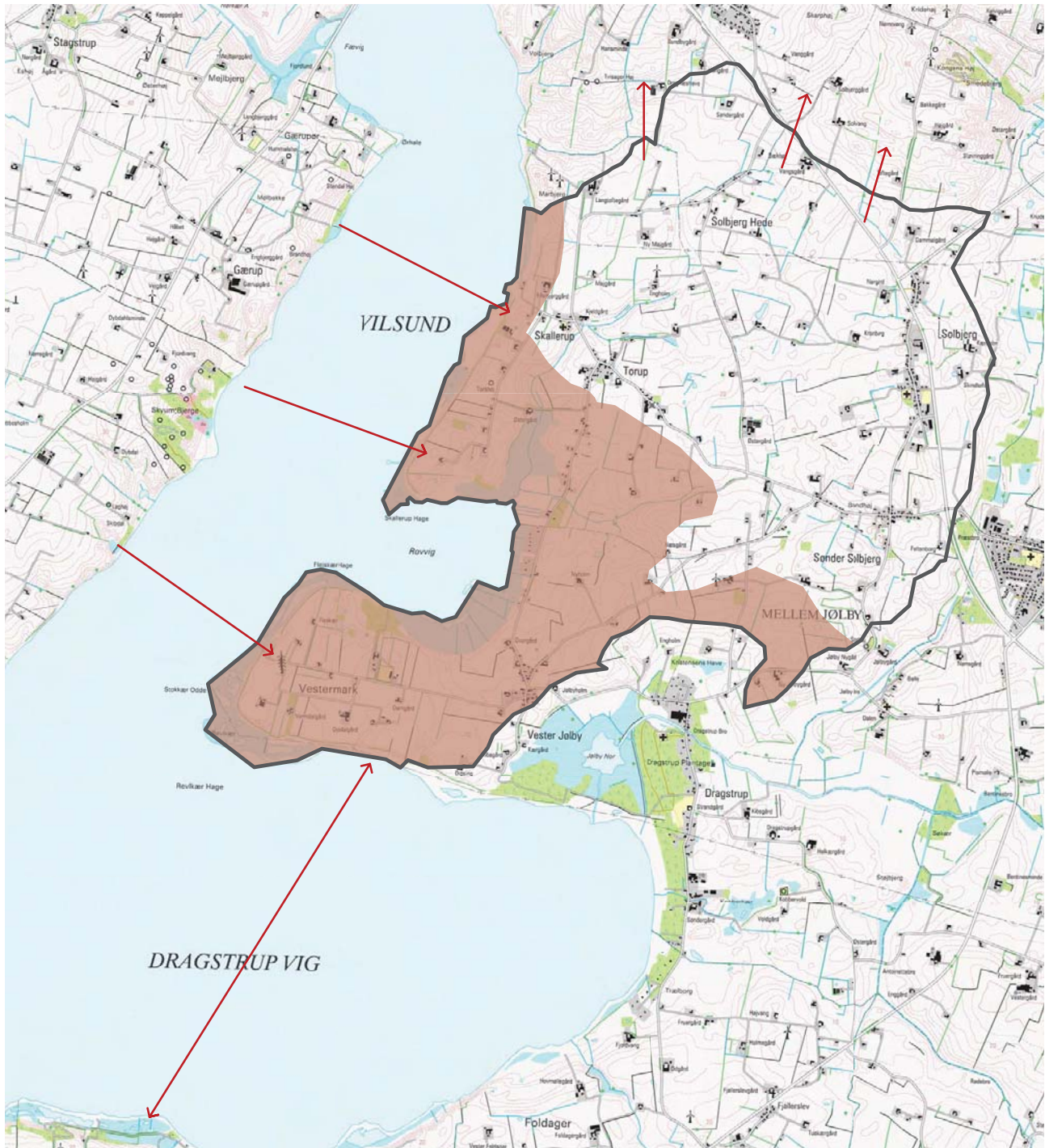
Omkring Vestermarken og Rovvig

På Vestermarken forstyrres landskabet af en højspændingsledning ført langs den sydlige side, mens en gård i udkanten af fiskerhusbebyggelsen ved Fjordkær virker let forstyrrende set både på afstand og lokalt. Da området er et småskalalandskab er det særligt påvirkeligt for tekniske anlæg, og vurderes derfor at være visuelt let forstyrret.

Samlet vurderes tilstanden i området at være middel i forhold til påvirkning fra tekniske anlæg.

Sårbarhed

Figur 6 Sårbarhed. Det røde område vurderes at være særligt sårbart overfor markante ændringer i landskabet. Pilene angiver sårbarhed overfor ændringer i naboområder og på modstående kyster.

Generelt

Områdets terræn og åbne karakter, som muliggør lange kig over land betinger af nye anlæg vil komme til at fremstå tydeligt. Pga. områdets skala og enkle karakter rummer landskabet dog en vis kapacitet i forhold til større anlæg. Den allerede høje tæthed af spredtliggende gårde samt ledningsføringer over jord påvirker allerede landskabet og yderligere tilførsel af nye anlæg vil hvis de placeres uhensigtsmæssigt, få en meget negativ påvirkning af landskabet, pga. den kumulative effekt. Områder er således som helhed delvist sårbart overfor markante ændringer i form af nye anlæg eller andre større ændringer i området.

Vestermarken og Skallerup næs

Pga. de tydelige og intakte mønstre, som veje, diger og levende hegn danner i disse områder, samt de udsigterne til kysten er landskabet her særligt sårbart overfor ændringer, der bryder de eksisterende mønstre eller områdets skala.

Kystforlandet

Pga. de visuelle sammenhænge på langs og til modstående kyster, som ligger i så kort afstand, at gårde, markfelter mv. kan erkendes klart, er kystlandskabet særligt sårbart overfor markante ændringer som større beplantninger, bebyggelse og tekniske anlæg.

Anbefalinger til planlægningen

Landskab

Området rummer en lang række landskabelige kvaliteter:

- Hovedparten af karakterområdet er vurderet som værende karakteristisk. Markante delområder, beliggende i forlængelse af hinanden og derfor samlet i ét delområde, skiller sig positivt ud.
- Delområderne og kystforlandet rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder.
- Tilstanden er overvejende middel.

Ud fra et landskabeligt synspunkt bør landskabet i delområderne, kystforlandet samt på de nærmest liggende kyststrækninger beskyttes mod ændringer, som vil svække eller udviske de eksisterende kvaliteter. Dvs. at etablering af større tekniske anlæg eller bygninger samt større samlede skovplantninger bør undgås.

Vestermarken, som er udpeget som kulturmiljø i Morsø kommunes kulturmiljøatlas, er et tydeligt eksempel på blokudskiftning. Det stringente mønster af hegn og diger vinkelret på den centrale vej bør bevares, og gerne styrkes.

Engen omkring Skallerup bæk bør friholdes for skovrejsning eller tilgroning, og bør ligesom strandengene omkring Rovvig fortsat græsses.

Natur

I Regionplan 2005 er der udpeget en økologisk korridor langs kysten samt i en sløjfe ud fra Skallerup bæk til Solbjerg Hede og øst om Østergård. Hele kystlinjen er desuden udpeget som skovrejsningsfri zone.

Bortset herfra knytter de naturmæssige interesser sig kun til overdrevsarealerne og engen langs Skallerup bæk samt til strandengene omkring Rovvig, og kystforlandet bør derfor indgå som et kerneområde i kommuneplanen, hvor der holdes fokus på naturkvaliteterne i området.

Kultur

Vestermarken er udpeget som værdifuldt kulturmiljø i kommuneatlasset og bør som sådan sikres i kommuneplanen.

Landbrug

Udviklingstendensen indenfor landbrug i retning af større og færre bedrifter bevirker, at hele området pga. terrænet, transparens og muligheden for lange kig er sårbart overfor anlæg, som forstyrrer udsigterne eller bryder landskabets skala. Navnlige delområderne, hvor landskabet med de små rum er i lille skala, og kystforlandet med de visuelle sammenhænge til modstående

kyster, er sårbart overfor udvidelser i landbrugsbedrifterne eller placering af tekniske anlæg iøvrigt, som bryder den lille skala. Her bør der tages særlige landskabelige hensyn ved udvidelser af bedrifterne. Udvidelser af eksisterende landbrugsanlæg, herunder gylletanke, samt nye bygninger og anlæg bør tilpasses landskabet både mht placering, skala, udformning og materialevalg, og bør som udgangspunkt ske i tilknytning til eksisterende byggeri.

I hele området bør skærmende beplantning indgå som en del af tilpasningen.

Det bør tilstræbes, at de eksisterende diger og hegn bibeholdes, således at der ikke sker yderligere sammenlægning af mindre markfelter til større markfelter. Overdrevsarealer og strandenge bør fortsat afgræsses. Beplantninger omkring gårde bør bibeholdes, og bør udvides til også at omfatte nye landbrugsbygninger ved landbrugsudvidelser.

Husmandssteder bør bevares og vedligeholdes som små husmandssteder.

Hvor der er visuelle sammenhænge på tværs af områdegrensene bør der desuden vises samme hensyn ved eventuelle udvidelser af gårde i naboområderne.

Tekniske anlæg

Kystforlandet og det samlede delområde er særligt sårbare overfor tekniske anlæg og bør friholdes for yderligere anlæg. Højspændingsledningerne på kryds og tværs i området virker forstyrrende på landskabsoplevelsen, og kabellægning af ledningerne vil, særligt omkring Rovvig og Vestermarken, have en positiv effekt på oplevelsen af landskabet.

Byer

Ved eventuel udvidelse af V. Jølby bør dens karakter af stjerneudskiftningslandsby bevares, ligesom Solbjergs karakter af slynget vejby bør fastholdes. Byudvikling bør ske indenfor den nuværende byflade ved udfyldning af tomme huller i husrækken. Ved eventuel udvidelse af Torup bør det sikres, at landsbyen ikke vokser sammen med Skallerup.

Ved udvidelser af Solbjerg og Skallerup bør kirkeindsigtsmulighederne bevares.

Sidst skal det tilstræbes at bevare/styrke landsbyernes grønne byfronter.

Friluftsliv og turisme

Nedenfor angives de registrerede eksisterende faciliteter og potentialer knyttet til friluftsliv og turisme. Disse vurderes i forhold til de relevante turismekategorier, der er arbejdet med indenfor Visit Danmarks projekt "Syv Danmarksoplevelser", som er en analyse af turisme i Danmark. De 2 kategorier, som knytter sig til bymæssige oplevelser, er ikke relevante for Mors. Sidst er der foretaget en vurdering af om et givent område er sårbart overfor forstyrrelser.

Kategorierne er:

Aktiv natur

Naturens gratis glæder

I ro og mag ved vandet

Sjov i sommerlandet

Det gode liv

Sårbart overfor forstyrrelser (hører ikke til Visit Denmarks kategorier)

Eksisterende faciliteter

Solroute (Naturens gratis glæder)

Shelter ved Rovvig (Naturens gratis glæder)

Teltplads ved Solbjerg (Naturens gratis glæder)

Landevejen fra Vester Jølby til Torup og videre mod nord til Sundby indgår i Solruten, som er en sammenhængende rute af eksisterende landeveje så nær kysten som muligt.

Ved Rovvig er der mulighed for at overnatte i et shelter, mens der syd for Solbjerg findes en teltplads.

Potentiale

Området rummer potentiale for friluftsliv i form af vandre- og cykelture, kano- og havkajaksejls samt andre former for friluft aktiviteter.

En teltplads i tilknytning til solruten vil i modsætning til den nuværende placering ved Solbjerg kunne understøtte denne.

Der arbejdes med at etablere en vandrerute, som følger kysten hele vejen rundt om øen. Der er muligheder for at etablere/styrke støttepunkter for både vandreruten og solruten, som tillige vil være til gavn for svaneruten (øen rundt til havs), f.eks. ved Rovvig og/eller Rovvig efterskole.

Rovvig efterskole tilbyder undervisning med fokus på sejlsport og natur- og friluftsliv, design og gastronomi, hvilket i princippet åbner for at tilbyde sommerferiekurser.

Kystruten er en nyetableret vandrerute, der principielt følger kysten rundt om Mors. I Skallerup-Solbjergområdet udgøres den dog af landevejen et stykke inde i land (ligesom Solruten), og rummer ikke de samme muligheder for særlige visuelle og naturmæssige kystnære oplevelser som andre steder på Mors. Der er derfor potentiale for at etablere den efter samme princip, dvs langs kysten, som på resten af Mors.

Aktiviteterne og potentialerne i området knytter sig til Naturens gratis glæder og i ro og mag ved vandet.